

VAIKŲ MUZIKAVIMAS - VERTYBIŲ SKLAIDA, BLOGIO PREVENCIJA

Aukštą civilizacijos lygį pasiekusioje kultūroje vis labiau įsigali pragmatizmas ir materializmas, skiriama mažai dėmesio dvasinėms vertybėms. Vis didesnė žmonių dalis praranda empatinį gebėjimą suprasti, atjausti vienas kitą. Vienišumą, susvetimėjimą, egoizmą, cinizmą skausmingai išgyvena nemaža dalis vaikų, paauglių ir senų žmonių. Iš čia - mintys apie asmens nereikalingumą, savižudybę. Ir ne tik mintys, bet ir veiksmai. Ieškoma išsigelbėjimo alkoholyje, kvaišaluose, narkotikuose, sekse. Kas trečias mokinys patiria seksualinį priekabiavimą. Lietuva pirmąją ne tik savižudybių rekordais. Mūsų šalies mokinių agresyvumo, tyčiojimosi, vieni kitų skriaudimų skaičiai yra patys didžiausi Europoje.

Pasirodo, turtingumas visai negarantuoja dvasinių, žmoniškumo, estetinių vertybių išlaikymo. Neretai sužinome, kad Europoje mažėja simfoninių orkestrų, bažnyčių, mažiau išleidžiama gerų knygų, pastatoma gerų filmų, spektaklių.. .

Hedonizmo kultas, vartotojiškumas nuvertino gilųj meną. Grubi, primityvi, erotizuota ir itin triukšminga muzika - būtinas specifinis narkotikų papildas, įtaigus orgiastinių lėbavimų elementas. Bloga muzika daug prisideda išplaunant dorovės pamatus. Zoltanas Kodajus XX amžiaus viduryje rašė: "... . jeigu neįsikiepsime kaip galima anksčiau atsparumo prieš blogos muzikos marą, žmogus neišvengiamai taps jo auka". Jo žodžiai pildosi.

Dabar, kai žmogus "kompiuterėja", praranda savo autentiškumą, tautiškumą, svarbu daug intensyviau pasinaudoti ugdymo labai **gera** - klasikine, tautine, tobula lengvųjų žanrų - muzika, teigiančia grožį-gėrį, dvasingumą. Mes gal tik nustojome pastebėti, bet grožis **palaiko** gyvenimą, primindamas žmoniškumą, tikėjimą ir kitas dvasines vertybes. Reikia pabrėžti, kad muzika - pats paveikiausias menas iš visų menų; joje slypi išskirtinai didelės poveikio žmogui galios. Tai svarbu labiau vertinti, nes tai susiję su švietimo, jaunosios kartos ugdymo tobulinimu, blogio prevencija.

Žinome, kad muzikos garsai veikia visokią gyvybę. Muzika gali žmogų išgydyti arba susargdinti, pražudyti. Jos griežta, tobula tvarka, harmoningumas, emocinė įtaiga, nenusakoma prasmė veikia žmogaus jausmų pasaulį, mintis, intelektą, dvasią. Muzika ypatingai paveiki todėl, kad ji kyla iš emocijos ir intelekto *darnos* ir apeliuoja į šias psichikos bei dvasios sritis. Ji gimsta iš emocinio, dvasinio poreikio išlieti, išreikšti vidinę įtampą, išreikšti svarbias nuostatas. Moksle žinoma, kad muzikos emocinis poveikis žmogui 3 kartus didesnis negu literatūros ir 5 kartus didesnis už vaizduojamojo meno poveikį. Todėl muzika stimuliuoja visą biologinę, psichinę, dvasinę veiklą. Daugelyje šalių įrodyta, kad gera muzika, veikdama dvasią, teigiamai įtakoja emocinę ir bendrąjį intelektą. F.J. Kevet knygoje *Mozarto fenomenas* daro išvadą, kad muzika atlieka ne tik žmogaus lavinimo funkciją, bet ji *labiau negu kiti veiksniai* įtakoja žmogaus emocinį, dvasinį ir kultūrinį vystymąsi.

Lietuva ir kitos pokomunistinės šalys išpuoselėjo svarbią kultūrai muzikinio ugdymo "piramidę", kurios pagrindai yra platus muzikos, meno mokyklų tinklas. Muzika - tai vienintelė sritis, kurią mažiausiai pažeidė tarybinė ideologija, sritis, kurioje išliko ir išlieka kultūrinė, dvasinė *autonomija*. Šį platų tinklą reikalinga puoselėti ir tobulinti, nes:

- kiekvienas vaikas, norintis muzikuoti, neturi prarasti galimybės į kokybišką muzikinį ugdymą;
- reikia rūpintis atskleidimu talentų, kuriais turtinga mūsų šalis. Investicija į talentus - jokiais pinigais neišmatuojama investicija į asmenybės, tautos, pasaulio kultūrą. Humaniškoji kultūra, asmenybių kūrybinė raiška, o ne gamybos ar informatikos pasiekimai bus pati svarbiausia gyvenimo vertybė. Tik ryškiais menininkais, mokslininkais, sveikatos ir dvasios gerove, tautiniu savitumu mes galėsime būti įdomūs sau, Europai, pasauliui;
- muzikos, meno mokyklos yra reikšmingi miestų, regionų meninės kultūros centrai, jie įtakoja muzikinės ir bendrosios kultūros plėtotę.

Pastarąjį teiginį norėčiau pailustruoti glaustu aprašymu veiklos, kurią vykdo Klaipėdos J.Karoso muzikos mokyklos mokiniai ir mokytojai. Jie neužsidaro tarp savo sienų, jos auklėtiniai neša muziką kitiems ir tuo būdu taipogi prisideda prie prevencinio darbo.

- Mokiniai eilę metų koncertuoja vidurinių, internatinių mokyklų, vaikų namų auklėtiniams, senelių namuose. Kartu su *Universa via* dalyvavo prevenciniuose renginiuose *Stabdyk nusikalstamumą, Stebuklingi gerumo sparnai - 2004* labdaros koncerte, skirtame paremti vaikų namus.

- Surengė muzikinį projektą *Būkime kartu*, t.y. įsijungė į vertybinių nuostatų ugdymą kuriant projektus kartu su Klaipėdos miesto ugdymo įstaigomis, sprendžiančiomis vaikų socializacijos problemas. Mūsų mokyklos mokiniai kartu su krizių centro lankytojais stebėjo ir vertino vieni kitų pasirodymus.

- Mokiniai dažnai groja ir bendrojo lavinimo mokyklose, kuriose jie mokosi: muzikavimu įsiterpia į muzikos pamokas, groja mokyklos renginiuose. Mūsų mokyklos įvairių skyrių kolektyvai - chorai, ansambliai, pučiamųjų, styginių orkestrai - koncertuoja visuomenei.

Vaikų mokymasis muzikos mokykloje prasmingas ne vien tuo, kad "vaikai užimti". Dar svarbiau, kad jie mokosi pažinti muziką iš vidaus, jos "darymą". Muzikos kūrinių interpretavimas, jų perkūrimas ilgainiui subrandina mokinių estetinį skonį; muzikuojantieji daro gavią įtaką savo bendraamžiams, tėvams.

Rimtauta Rinkevičienė

Klaipėdos J. Karoso muzikos mokyklos mokytoja